

Life Experience of Sexual Harassment on Online Social Media and Prevention Guideline: Qualitative Mixed Method Designs¹

Nattapon Boonthong², Numchai Supparekchaisakul³ and Thasuk Junprasert³

Received: December 28, 2022 Revised: March 31, 2023 Accepted: May 25, 2023

Abstract

The qualitative mixed method designs research aims are as follows: (1) to narrate the life experience of sexual harassment on online social media from six sexual harassers experience by transcendental phenomenology based on the four steps of research process developed by Clark Moustakas. The study found that the meaning and essence of the life experience of sexual harassment on online social media are an experience that the harasser feels safe to sexual harassment. The harasser allows emotion over reasoning and reification of victims and lack of sympathy without thinking about the consequences. The harasser selection victim by know information about and the identity of victim. The victims are emotionally involved in a positive or negative relationship with their harasser, such as being intimate, offensive, irritated or angry. The harasser is self-centered and the harassment serves their own needs. The harasser lacks conscience when they harass their victim whether or not the harassment will affect the victim. The researcher used the results to answer research objectives: (2) to create prevention guidelines for sexual harassment on online social media from seven sexual harassment specialists by thematic analysis. The research results lead to presenting the sexual harassment prevention guidelines: public relations for modus operandi; enforcing the law; creating awareness of the possibility of being prosecuted; and cultivating morals and ethics.

Keywords: Life experience, sexual harassment, online social media, qualitative mixed methods

¹ This Paper Submitted in Partial Fulfillment of Doctoral Dissertation in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

² Graduate Student, Doctoral Degree in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University. E-mail: nattapon.tb@gmail.com

³ Assistant Professor at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และแนวทางป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี¹

ณัฐพล บุญทอง² นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล³ และฐาศุภกร จันประเสริฐ³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีผู้ร่วมวิจัยเป็นเยาวชนผู้ผ่านการมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศ จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอุตรวิสัย และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของ คลาร์ค มุสทากัส ผลการศึกษาพบว่า ความหมายและแก่นสาระของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คือ ประสบการณ์ที่ผู้คุกคามรู้สึกปลอดภัยในการกระทำการคุกคามทางเพศ โดยผู้กระทำขาดความยั้งคิด ปล่อยให้อารมณ์มาก่อนเหตุผล ไม่รู้สึกสงสารหรือเห็นใจเหยื่อ ไม่คิดถึงผลกระทบที่ตามมา เปลี่ยนคนรู้จักมาเป็นเหยื่อโดยรู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ เลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งมีตั้งแต่ชอบ ถูกใจ สนับสนุน รวมไปถึงขัดใจหรือโกรธ ผู้คุกคามยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยการคุกคามทำไปเพื่อตอบสนองความต้องการเชิงอัตตาของผู้คุกคาม ทำให้ผู้คุกคามไม่รู้สึกรู้สึกลึกซึ้งในขณะกระทำ จากนั้นนำผลการวิจัยไปสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 7 คน ผลที่พบดังกล่าวนำไปสู่การเสนอแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ 4 ประการ ประชาสัมพันธ์แผนประทุษกรรม, การบังคับใช้กฎหมาย, สร้างการรับรู้ถึงโอกาสถูกดำเนินคดี, ปลูกฝังความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ: ประสบการณ์ชีวิต การคุกคามทางเพศ เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโทระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตปริญญาเอก สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล: nattapon.tb@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การคุกคามทางเพศ (Sexual harassment) เป็นรูปแบบของความรุนแรงทางเพศแบบเผชิญหน้ากัน (Face to face) สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยปราศจากเงื่อนไขเรื่องเพศ ลักษณะทางกายภาพ หรือสถานการณ์สุ่มเสี่ยง ซึ่งทุกคนมีโอกาสตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศได้ทั้งสิ้น (Schenk, 2008) องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศคือ ผู้คุกคามซึ่งมีบทบาทเป็นผู้กระทำการ โดยอาศัยข้อมูลหรือประเด็นเรื่องทางเพศ เข้าไปรบกวนชีวิตของผู้ถูกคุกคาม โดยที่ผู้ถูกคุกคามไม่ต้องการและไม่พึงปรารถนา ทั้งยังส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ถูกคุกคาม การคุกคามทางเพศอาจเกิดในรูปแบบการกลั่นแกล้งเพื่อความสนุก หรือลวนลามโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (Thipprathum & Siriwong, 2015) หรืออาจเกิดในลักษณะรูปแบบการติดต่อสื่อสารในลักษณะอื่นๆ

เมื่อวิวัฒนาการด้านการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น ความสนใจกับการติดต่อสื่อสารในยุคสมัยใหม่ ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมสังคมในรูปแบบใหม่เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันในขอบเขตของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพื้นที่โลกเสมือน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกผู้ใช้งานบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก (Sukhantawanit & Surattanakawikun, 2019) ด้วยเหตุนี้รูปแบบการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นได้วิวัฒนาการไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร จนก่อให้เกิดปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศในรูปแบบใหม่ซึ่งเรียกว่า การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Sexual Harassment On Online Social media) ซึ่งเป็นรูปแบบการคุกคามทางเพศที่สร้างบาดแผลทางกายและใจให้กับผู้ถูกคุกคามไม่ต่างจากการคุกคามในชีวิตจริง นอกจากนี้ด้วยคุณลักษณะของการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจึงทำให้ผู้คุกคามทางเพศหนึ่งคน สามารถกระทำการคุกคามทางเพศต่อบุคคลอื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมากมาย โดยสามารถคุกคามทางเพศได้เพียงแค่มีอุปกรณ์การสื่อสารที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตก็สามารถเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และสามารถลงมือกระทำการคุกคามทางเพศกับบุคคลเป้าหมายได้โดยปราศจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ และเวลา (Powell et al., 2018)

สำหรับประเทศไทยการสำรวจสถานการณ์การใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนช่วงอายุ 15-24 ปี พบว่า เยาวชนในช่วงอายุดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีโทรศัพท์มือถือและมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 98.8 เมื่อเทียบกับกลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ โดยพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่พบว่า เป็นการใช้งานเพื่อเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 98 (National Statistical Office, 2022) นอกจากนี้การสำรวจสถานการณ์เยาวชนไทยกับภัยออนไลน์ยังพบพฤติกรรมเสี่ยงในรูปแบบการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนไทย โดยพบว่าเยาวชนร้อยละ 33.6 ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการกลั่นแกล้งคุกคามทางเพศผู้อื่น (Tanthaathiphanit, 2020) นอกจากนี้ทัศนคติของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์รู้สึกว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย และเป็นพฤติกรรมปกติที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Keecharoen, 2020) โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในบางกรณีถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซ้ำแล้วซ้ำอีก

รวมถึงมีการพัฒนารูปแบบการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย ผู้คุกคามทางเพศใช้กลวิธีการคุกคามที่แปลกใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คุกคาม (Manochai et al., 2011) อย่างไรก็ตามหากพฤติกรรมการคุกคามทางเพศยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติในสภาพแวดล้อมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือได้รับการยอมรับบนโลกออนไลน์ อาจสร้างการรับรู้ให้กับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นเรื่องปกติยอมสร้างปัญหาต่อสังคมไทยอย่างเท่าทวี (Maniphak & Loettomonsakun, 2019)

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์พบว่า ในประเทศไทยมีการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ผ่านมุมมองของบุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Victimization) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นคือ ผู้คุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ยังมีงานวิจัยจำนวนจำกัดที่ศึกษากับกลุ่มของผู้กระทำความผิด (Perpetrator) โดยเฉพาะการมุ่งทำการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มากที่สุด (National Statistical Office, 2022) และยังเป็นกลุ่มซึ่งมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งคุกคามทางเพศผู้อื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Tanthaathiphanit, 2020) เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างรอบด้านและลุ่มลึก ด้วยการศึกษาในมุมมองของนักพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจ อธิบายปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการบูรณาการความรู้จากศาสตร์หลายสาขาได้แก่ สังคมศาสตร์ จิตวิทยา และอาชญาวิทยา รวมถึงศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏการณ์ (Chaichukun, 2016) ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมไปถึงการนำผลการวิจัยไป พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อลดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อผู้อื่น เพื่อให้เยาวชนกลายเป็นพลเมืองพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพรรณาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดความเข้าใจ ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
2. เพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในปี ค.ศ. 1978 ลิน ฟาเลย์ (Lin Farley) ริเริ่มบัญญัติคำว่า การคุกคามทางเพศ (Sexual harassment) สำหรับอธิบายการกระทำในลักษณะการกดขี่ของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิง ในลักษณะของการใช้อำนาจทางเพศ โดยผู้คุกคามทางเพศจะแสดงออกถึงอำนาจและความเหนือกว่าใน

ด้านสถานภาพ ตำแหน่งงานจนทำให้ผู้หญิงซึ่งอยู่ในตำแหน่งงานที่ต่ำกว่ารู้สึกถึงความกดขี่ไม่เท่าเทียม จนเกิดเป็น กระแสการเรียกร้องความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อยุติการถูกข่มเหงจากการใช้อำนาจของผู้คุกคามทางเพศที่ไม่เหมาะสม และสร้างการรับรู้ให้สังคมตระหนักถึงสถานการณ์การคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้น (Keecharoen, 2020)

สำหรับประเทศไทยมีนักวิจัยและนักวิชาการเห็นความสำคัญกับการศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศ โดยทำการศึกษาและให้ความหมายสำหรับการคุกคามทางเพศไว้ดังนี้ การคุกคามทางเพศ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นอย่างซึ่งหน้า ระหว่างผู้คุกคามทางเพศ กับผู้ถูกคุกคามทางเพศ โดยเป็นการกระทำล่วงเกินโดยเกี่ยวข้องกับ เรื่องทางเพศ โดยการใช้วาจา หรือการกระทำทางร่างกายโดยที่ผู้ถูกคุกคามทางเพศไม่ต้องการ ไม่ยินยอม ทำให้ การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ (Athiwet, 2014; Thipprathum & Siriwong, 2015)

เมื่อยุคแห่งวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในสังคมของ ไทยมากขึ้น จนกลายเป็นยุคที่บุคคลในสังคมต่างสร้างตัวตนและกลุ่มสังคมบนโลกออนไลน์ทำให้การสื่อสาร เปลี่ยนแปลงไป การคุกคามทางเพศก็ได้วิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการสื่อสาร จนเกิดเป็นการคุกคาม ทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Barak, 2005) ซึ่งผู้คุกคามทางเพศใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์เป็นช่องทางสำหรับการคุกคามทางเพศผู้อื่น โดยมีรูปแบบการคุกคามทางเพศซึ่งแตกต่างไปจากการ คุกคามทางเพศในโลกกายภาพ (Physical world) โดยนักวิชาการได้ศึกษารูปแบบการคุกคามทางเพศบน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จนได้ข้อค้นพบว่า การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นการ แลกเปลี่ยนสื่อในลักษณะของข้อความ รูปภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือการใช้กลวิธีทางภาษา ในการส่งข้อความ เรื่องเพศของบุคคลเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คุกคามทางเพศ โดยเป็นการกระทำที่ผู้ถูกคุกคาม ทางเพศไม่ได้ต้องการ หรือร้องขอ จนทำให้ผู้ถูกคุกคามทางเพศได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าว (Henry & Powell, 2016; Reed et al., 2019; Nova et al., 2019)

แนวคิดทฤษฎีที่นำมาอธิบายการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากนั้นผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศ บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นทฤษฎีระดับบุคคล ได้แก่ ทฤษฎีภาวะนิรนาม (De-individuation theory) เป็นแนวคิดของฟิสิกส์ ซิมบราโต้ว์ Zimbardo (1969) ได้อธิบายถึงสภาวะการรับรู้ของบุคคลเมื่ออยู่ใน สถานการณ์ซึ่งทำให้การรับรู้ตัวตนของตนเองน้อยลง ความสนใจในภาพลักษณ์ ข้อจำกัดในการแสดงออกที่จะ นำไปสู่การสะท้อนถึงตัวตนของบุคคลน้อยลง จะทำให้บุคคลขาดความยับยั้งชั่งใจ เนื่องจากไม่ต้องกังวลเรื่องการ ถูกติตราหรือประเมินค่าตัวตนของตนเองจากบุคคลอื่น จึงทำให้การแสดงออกภายใต้การรับรู้ถึงภาวะนิรนามของ บุคคลนั้นจะรุนแรง โดยไม่สนใจในกฎระเบียบข้อบังคับ เนื่องจากไม่มีใครรับรู้ตัวตนที่แท้จริงของผู้กระทำ (Zimbardo, 1969) ผู้วิจัยนำทฤษฎีมาใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อผู้คุกคามอยู่บนพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ถึงภาวะนิรนาม ส่งผลต่อพฤติกรรมและ ลักษณะ รูปแบบวิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และความรู้สึกที่มีต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ ทฤษฎีต่อมาทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice theory) เป็นทฤษฎีของจอร์จ เอลสเตอร์ Elster (1986) โดยมุ่งเน้นการศึกษากระบวนการคิด การตัดสินใจในการกระทำความผิด ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง

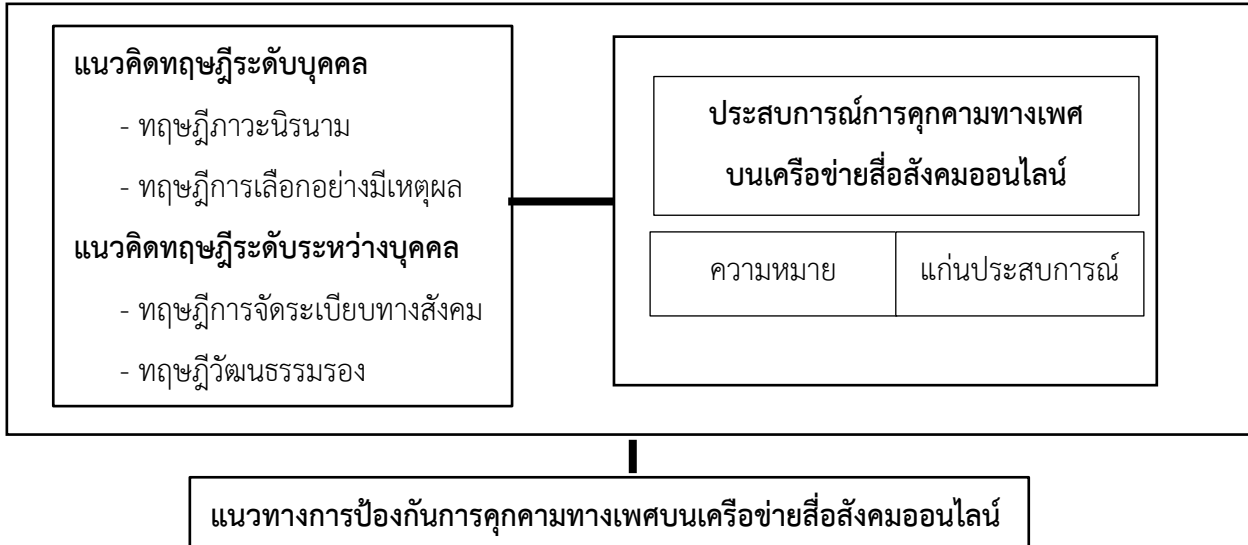
กระบวนการตัดสินใจเลือกกระทำ ความผิดหรือไม่กระทำ โดยประเมินจากความคุ้มค่าของผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Wittek, 2017) ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้มาใช้เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจที่จะลงมือกระทำ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ร่วมวิจัย โดยมุ่งเน้นการเข้าใจเงื่อนไขทางการคิด องค์ประกอบรวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเชี่ยวชาญ ช่องทางในการก่อเหตุมีความเหมาะสม รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลของเหยื่อเป็นต้น ซึ่งนำไปสู่การประเมินจนเป็นเหตุให้ผู้คุกคามตัดสินใจกระทำ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากนั้นผู้วิจัยนำทฤษฎีระดับระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นทฤษฎีสำหรับอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือวิธีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization theory) ของเอมิล เดอร์ไคม์ Durkheim (1984) สามารถอธิบายสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของสังคมในยุคปัจจุบัน ประกอบไปด้วยจำนวนสมาชิกในสังคมตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีขอบเขตที่แน่ชัด และสมาชิกอยู่ร่วมกันมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง โดยสมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง (Durkheim, 1984) จนกระทั่งมีการสร้างวัฒนธรรมกลุ่มเฉพาะในการอยู่ร่วมกัน เมื่อมีบุคคลหรือสมาชิกใหม่เข้ามาก็ต้องเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามการจัดระเบียบทางสังคม (Sukhantawanit & Surattanakawikun, 2019) ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคมเพื่ออธิบายรูปแบบพฤติกรรมกลุ่มซึ่งมีผู้คุกคามทางเพศเป็นสมาชิกกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมุ่งค้นหาลักษณะการตอบสนองรวมถึงพฤติกรรมระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทฤษฎีต่อมาทฤษฎีวัฒนธรรมรอง หรือ วัฒนธรรมกลุ่มย่อย (Subculture theory) เป็นแนวคิดของ อัลเบิร์ต เค โคเฮน Cohen (1955) โดยอธิบายว่า สังคมหนึ่งสังคมไม่ได้ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมเพียงวัฒนธรรมเดียว แต่ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งวัฒนธรรม ตามรูปแบบวิถีชีวิตและความแตกต่างระหว่างบุคคล บางวัฒนธรรมรองอาจขัดแย้งกับวัฒนธรรมหลัก หรือขัดแย้งกับวัฒนธรรมของกลุ่มย่อยในกลุ่มสังคมอื่น ๆ โดยผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักจะยึดถือเอาวัฒนธรรมรองในกลุ่มที่ตนเองยึดถือว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับ (Manipakon, 2010) ผู้วิจัยนำทฤษฎีวัฒนธรรมรองเพื่ออธิบายการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มย่อยของกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้ร่วมวิจัยเป็นสมาชิก โดยอธิบายลักษณะการตอบสนองระหว่างสมาชิกในรูปแบบการสนับสนุน ร่วมมือให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวในข้างต้นเพื่อใช้สำหรับการอภิปรายเทียบเคียงข้อค้นพบจากผลการวิจัย ทั้งนี้ในการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการศึกษาภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย ดังนั้นการตัดสินใจของผู้คุกคามทางเพศในการตัดสินใจกระทำ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงย่อมมีผลกระทบจากปัจจัยในระดับบุคคล และระดับระหว่างบุคคล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้ความหมายและแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อันจะนำไปสู่การสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังที่สรุปไว้ในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ Morse (2010) โดยใช้วิธีการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอูตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก เพื่อทำความเข้าใจการให้ความหมายและแก่นสาระของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัยเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดของ Moustakes (1994) รวมถึงการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหาแก่นสาระ (Thematic analysis) ตามแนวทางของ Braun and Clarke (2006)

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัย (Participants) สองกลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนผู้มีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีวิธีการคัดเลือกดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการประสานงานกับบุคคลผู้รู้จักเยาวชน (Gate keeper) เพื่อเป็นคนกลางนำผู้วิจัยไปพบกับเยาวชนผู้มีอายุระหว่าง 18-25 ปี และเป็นผู้มีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือเคยมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นผู้วิจัยใช้แบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสำรวจของ Schenk (2008) เพื่อพิจารณาตามลักษณะพฤติกรรม

การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์และความถี่ นอกจากนั้นผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ประสบการณ์เบื้องต้นเพื่อพิจารณาความรุนแรงในลักษณะของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไปจนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวผู้สัมภาษณ์หรือผู้ถูกคุกคามทางเพศ โดยใช้ผลของแบบสำรวจ และการสัมภาษณ์ประสบการณ์เบื้องต้นมาพิจารณาคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนด (Inclusion criteria) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกด้านประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ดังนี้ คือ 1) มีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างน้อย 2) ประสบการณ์ และประสบการณ์นั้นผู้ร่วมวิจัยต้องอยู่ในบทบาทของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น รวมถึงประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นต้องมีผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้นโดยตรง หรือทางอ้อม ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ดังกล่าวจึงจะเป็นผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ นอกจากนั้นการเป็นผู้ร่วมวิจัยต้องเป็นความสมัครใจของผู้ร่วมวิจัย โดยสามารถสละเวลาร่วมกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบได้ ไม่มีสภาวะความเจ็บป่วยทางด้านจิตเวช หรือความเครียดซึ่งส่งผลต่อตนเอง รวมถึงสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อ จากเกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยที่กล่าวมา มีเยาวชนที่มีคุณสมบัติและสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น 6 คน

สำหรับการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มาเป็นผู้ให้แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งได้มาจากข้อค้นพบจากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1 โดยอาศัยทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (TICAC) เจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการฮักประเทศไทย (Hug project Thailand) เจ้าหน้าที่สังกัดกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ตอท) และนักจิตวิทยา นำมาสร้างเป็นแนวทางการป้องกัน โดยคุณสมบัติผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 คือ ต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้จนจบกระบวนการ และสามารถถอนตัวในการเป็นผู้ร่วมวิจัยได้ทุกเมื่อ โดยมีผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และสมัครใจเข้าร่วมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในฐานะผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยพัฒนาแบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มาจากแบบสำรวจของ Schenk (2008) ประกอบด้วย 12 ข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์ตรง โดยผู้วิจัยปรับข้อคำถามให้สอดคล้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในมุมมองของผู้คุกคามทางเพศ 2) แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลประสบการณ์โดยเกี่ยวข้องกับการ

คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยสร้างคำถามการสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยแนวคำถามจะมีความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัย โดยก่อนการลงภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำแนวคำถามปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบแนวคำถาม และนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลซึ่งมีความใกล้เคียงกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของเครื่องมือก่อนการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ร่วมกับการใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะการสัมภาษณ์ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นประเด็นการสัมภาษณ์ที่ละเอียดอ่อน (Sensitive) เนื่องจากเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะของผู้มีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการปกป้องข้อมูลของผู้ร่วมวิจัย และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมวิจัยทั้งก่อนการสัมภาษณ์ และภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์มาถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) พร้อมลงบันทึกลักษณะของภาษาของผู้ร่วมวิจัยด้วยตนเอง พร้อมทั้งกำหนดรหัสผ่านในการเข้าถึงไฟล์ข้อมูล จากนั้นจึงเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยใช้แนวของ มุสทากัส Moustakas (1994) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ขจัดอคติหรือความคิดล่วงหน้า (Bracketing) โดยผู้วิจัยสำรวจตรวจสอบความรู้ และประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมุ่งไปยังการละวางความรู้ ความเชื่อที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น 2) การลดทอนปรากฏการณ์ (Phenomenological Reduction) การพรรณนาประสบการณ์ โดยเน้นการรับรู้เรื่องราวตามจิตสำนึก (Consciousness) ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ 3) การจินตนาการที่แตกต่าง (Imaginative Variation) การพรรณนาโครงสร้างสำคัญของประสบการณ์ โดยจินตนาการอย่างอิสระถึงความเป็นไปได้ของโครงสร้างการคุกคามทางเพศ ในบริบทที่แตกต่างกันไป 4) การสังเคราะห์ (Synthesis) การสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นโครงสร้างของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งไม่แปรเปลี่ยน คือแก่นประสบการณ์ เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา

การสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหาแก่นสาระ (Thematic analysis) ตามแนวทางของ Braun and Clarke (2006) โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การจัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลการสัมภาษณ์ มาถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และบันทึกไฟล์ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบ 2) อ่านทำความเข้าใจข้อมูลการสัมภาษณ์ซ้ำไปซ้ำมา ก่อนวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทบทวนความเข้าใจ 3) การกำหนดรหัสของข้อมูล ผู้วิจัยมองหาเนื้อหาข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และดำเนินการจัดกลุ่มของข้อมูลอย่างเป็นระบบ 4) หาข้อสรุปและสาระสำคัญ โดยนำกลุ่มข้อมูลมาวิเคราะห์ สร้างเป็นประเด็นหลัก

(Theme) ซึ่งเป็นแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นจึงดำเนินการเขียนสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้กระบวนการที่หลากหลายสำหรับการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ได้แก่ 1) การสะท้อนข้อมูลกลับไปยังผู้ให้ข้อมูล (Member Check) ในขณะที่ทำวิจัยผู้วิจัยสะท้อนข้อมูลการสัมภาษณ์ให้ผู้ร่วมวิจัยตรวจสอบบทบันทึกการสัมภาษณ์ในครั้งที่ผ่านมาเพื่อยืนยันความถูกต้อง 2) ตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer Debriefing) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท 3) ความไว้วางใจได้ (Dependability) ผู้วิจัยเคร่งครัดในระเบียบวิธีการวิจัยในทุกขั้นตอน โดยอธิบาย วิเคราะห์แต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน นำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วน คลอบคลุม 4) การยืนยันผลการวิจัย (Confirm Ability) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้จากหลักฐานเช่น การทำบันทึกภาคสนาม (Field Note) การอ้างอิงคำพูด (Quotation) 5) ความสามารถนำไปใช้เพื่อการอธิบายในกรณีอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Transferability) การศึกษาครั้งนี้ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการศึกษาอ้างอิงไปยังประชากร แต่สามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติซึ่งคล้ายคลึงกับผู้ร่วมวิจัย

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ร่วมวิจัย โดยการเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นความลับ การกระทำการใดๆ ผู้วิจัยจะขอความยินยอมและขออนุญาตผู้ร่วมวิจัยก่อนจะดำเนินการทุกครั้ง และงานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีเลขที่สการรับรอง SWUEC/E/G-344/2563

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 2) แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้ก่อนการนำเสนอประเด็นหลักผู้วิจัยเสนอข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัย ดังข้อมูลที่แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1

ลำดับ	นามสมมุติ	เพศภาวะ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1	มะลิ	หญิงข้ามเพศ (Transgender woman)	24	ม.ปลาย	รับจ้าง
2	พุด	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender)	25	ปริญญาตรี	รับจ้าง
3	อัญชัญ	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender)	21	ปริญญาตรี	นักศึกษา
4	ชบา	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender)	25	ปริญญาตรี	รับราชการ
5	ตะวัน	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender)	18	ม.ปลาย	นักเรียน
6	ขจร	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender)	25	ปริญญาตรี	รับราชการ

ส่วนที่ 1 ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

โครงสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ค้นพบแก่นสาระประสบการณ์ (Essence) การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยมีรายละเอียดดังนี้

รับรู้ถึงความปลอดภัย เป็นความรู้สึกของผู้ร่วมวิจัยซึ่งเกิดขึ้นและนำไปสู่การตัดสินใจลงมือกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“ไม่เคยมีเวลาที่จะทำอะไรแบบนั้นเลย จะมีนอกเสียจากว่าแม่กับพ่อไปธุระต่างจังหวัดอะไรแบบนี้ เราก็จะแบบรู้เวลาที่พ่อแม่ไม่อยู่ตอนไหนอะไรแบบนี้...ช่วงนั้นเป็นแบบช่วงติดเซฟสิ่งอะไรแบบนี้ด้วย” (ขจร)

“เพราะว่าตอนนั้นแฟนมีพาสเวิร์ดเฟซบุ๊กของเรา เราก็เลยไม่เลือกคุยในเฟส...แต่เราก็เริ่มโดยการที่เราไปขอเฟสจากเพื่อนของน้องเขา แล้วก็แอดเฟสไปแล้วเราก็ทักแมสเซ็นเจอร์ไป แล้วขอโอจีเขาต่อ” (พุด)

อารมณ์มาก่อนเหตุผล วิธีการดำเนินการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยใช้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง โดยไม่ได้คิดถึงผลที่จะเกิดจากการกระทำนั้น

“คือแบบเรียกร่างๆ ว่าเราคิดเล่นเกิน แบบว่าไม่คิดว่าเรื่องมันจะบานปลายขนาดนี้ละครับ เราคิดว่าอัยแบบแค่เพื่อนสนิทกันปาววะ คิดแบบไม่ได้คิดอะไรมาก” (ตะวัน)

“รู้สึกแค่อยากแคปไว้ดูเฉยๆ เวลาที่เรามีความสุขกันครับ แต่มันก็ทำให้เสียคนที่เรารักไปคนหนึ่งในช่วงเวลาแป๊บเดียว” (พุด)

มองเหยื่อเป็นวัตถุ ความคิดของของผู้ร่วมวิจัยซึ่งสร้างมโนทัศน์ผ่านความรู้สึกไม่เห็นอกเห็นใจ ไม่สงสารหรือไม่สนใจผลกระทบใด ๆ ก็ตามที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“เขาเป็นคนที่แบบหนึ่มหนึ่ม คนที่แบบอ่อนข้อต่อคนอื่น...ผมจะเอารูปหลุด รูปน่าเกลียด ตัดต่อเอาแบบเหลือแต่หัว แล้วก็รูปหน้าอกแล้วก็แบบทำแบบ ๆ แล้วบอกว่ามึงดูหน้ากับหลังทำไมเท่ากันจิงวะ ถ้าหน้ากับหลังเท่ากันแล้วข้างล่างจะไม่เท่ากันหรอ...ตอนนั้นไม่ได้คิดว่าเขาจะรู้สึกยังไง คิดแค่มั่นขำดี” (ตะวัน)

“ขบามองว่าไม่ผิดครับ มันเป็นการระบาย เขาก็เป็นแฟนชบาตอนนั้น เมื่อเขากล้าแอบนอกใจ ชบาก็มีสิทธิ์ที่จะระบาย แล้วมันก็เป็นเรื่องจริง...ชบาก็อยากให้เขาได้รู้ความรู้สึกแต่ชบว่าเขาไม่รู้สึกหrok” (ชบา)

เปลี่ยนคนรู้จักมาเป็นเหยื่อ เป็นวิธีการเลือกผู้ถูกคุกคามทางเพศโดยพิจารณาคุณสมบัติของเหยื่อที่สามารถหาได้ง่าย โดยเป็นบุคคลที่เคยรู้จักกันมาก่อน หรืออาจจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่ก็ใช้เวลาในการทำควมรู้จักจนสามารถเข้าถึงข้อมูลผู้ถูกคุกคามได้

“รุ่นน้องใน มอ ต่างคณะครับ เห็นกันอยู่เวลาอยู่ใน มอ...คุยกันไปเรื่อยๆ ประมาณเกือบ 2-3 อาทิตย์ครับ ถึงจะขอวิดีโอคอลทักไป จนแบบต่างคนต่างรู้สึกดีต่อกันครับ” (พูด)

“ขจรจะสนิทกับพีรหัทส เพราะพีรหัทสก็จะคุยกันทุกเรื่องเลยแล้วก็เคยพูดเรื่องเกี่ยวกับเพศเหมือนกันนะ” (ขจร)

กระตุ้นความรู้สึก การกระทำการคุกคามทางเพศนั้นต้องกระทำแล้วสร้างความรู้สึก ตื่นเต้น สนุก ทำทาสะใจ หรือเป็นความภูมิใจภายหลังจากการได้กระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้สำเร็จ

“ภูมิใจคะรู้สึกแบบว่า เฮ้ยฉันทำได้แบบคล้ายๆ ว่าสุดยอดในกลุ่มอะไรแบบนี้คะ” (มะลิ)

“ช่วงนั้นก็คุยกันเรื่อง 18 บวกครับ ผมก็ถอดเสื้อออกอ่อยเขา แล้วก็เอาจก๊องลงเรื่อยๆ แล้วพอเค้าเปิดของเขาให้ดู พุคก็เลยผลอเอามือไปแคบ แล้วมันแฉ่งเตอนใน ไอจีของเขา...มันตื่นเต้นครับรู้สึกดี” (พูด)

ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ผู้คุกคามทางเพศยึดความคิดตนเองเป็นสำคัญ โดยการกระทำการคุกคามทางเพศนั้นกระทำเพื่อตอบสนองอัตตาของตนเอง และเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

“ผมก็ไปเมนต์บอกคนที่อยากรู้ว่าเขาใช้แอคเค้าท์ชื่ออันนี้ ๆ นะ แล้วเจ้าตัวก็มาเมนต์ต่อว่า ซึ่งผมมองว่า ในเมื่อคุณคิดจะเป็นแอคเค่อแล้วคุณต้องยอมรับให้ได้ว่า จะต้องมีคนพูดถึงคุณบนสังคมออนไลน์อะไรอย่างจี้” (อัญชัญ)

“จุดนั้นเราคิดว่าเขาเป็นเพื่อนสนิทๆ ะครับ ก็แก๊งกันแบบเพื่อนสนิทกันป่าววะอะไรแบบนี้” (ตะวัน)

ไม่รู้สึกลิดที่จะกระทำ ผู้ร่วมวิจัยรับรู้ว่าการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมซึ่งไม่ถูกต้อง เสมือนเป็นการหลอกให้เหยื่อทำตามความต้องการที่ผู้ร่วมวิจัยกำหนดไว้ แต่ผู้ร่วมวิจัยมีทัศนคติว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ จึงไม่รู้สึกลิดว่าตนเองกระทำผิด

“ตอนแรก ๆ แบบผมก็เฉย ๆ คือมันไม่ใช่รูปเราอะ ก็มันเป็นรูปของคนอื่นมันเลยเฉย ๆ ไม่รู้สึกอะไรเลย” (ตะวัน)

“ถ้าเราไปขออนุญาตเขาก่อนมันก็จะไม่เซอร์ไพรส์ เหมือนเขาก็รู้มันก็ไม่สนุก ในเมื่อความตั้งใจของเราอยากให้มันตลกแล้วก็เซอร์ไพรส์ก็ต้องจัดให้เต็ม...มะขามโกรธพูดไม่นานหrok พุครู้จะจ้องยังไง” (พูด)

จากแก่นสาระของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้เคยผ่านการมีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศ ให้ความหมายกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้คุกคามทางเพศรู้สึกปลอดภัยที่จะกระทำ โดยผู้คุกคามขาดความยั้งคิด ปล่อยให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล มองเหยื่อเป็นเพียงวัตถุจึงไม่รู้สึกลิดสังสารหรือเห็นใจ เปลี่ยนจากคนรู้จักมาเป็นเหยื่อ โดย

“ต้องสังเกตโปรไฟล์ที่เป็นรูปปกติ กับรูปโปรไฟล์ที่ไม่ปกติ หรือตัวตนของเขาเนี่ยตรงกับโปรไฟล์ของเขาหรือไม่ เพราะคนพวกนี้จะไม่ปิดบังใช้โปรไฟล์จริงใจใหม่ ต้องระวัง รู้จักสกรีน...ถ้าจับทางได้ รู้กลวิธีจะช่วยให้เราสกรีนและรู้เท่าทันไม่ถูกคุกคาม” (บุษบา)

บังคับใช้กฎหมาย แนวทางป้องกันโดยการทำลายวงจร หรือความรู้สึกปลอดภัยของผู้คุกคามทางเพศ การบังคับใช้กฎหมายจากเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้านการจับกุมดำเนินคดีกับผู้ที่มีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เห็นในเชิงประจักษ์ต่อสังคม และควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับการเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้คุกคามทางเพศเพื่อใช้ในการป้องปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“ตำรวจก็ต้องบังคับใช้ทุกวิถีทางเพื่อจับคนร้ายให้ได้ ดังนั้นหน้าที่เขาคือต้องจับคนผิดมาลงโทษ”

(รจนา)

“บทลงโทษมันก็ต้องมี การอาจจะปรับเปลี่ยนในเรื่องของมีแนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย หรือว่ารูปแบบการทำให้มีผลกระทบที่หนักขึ้น แล้วก็ตรงประเด็นมากขึ้น เรื่องบทลงโทษเนี่ยเรื่องพยานหลักฐานด้วย...อย่างผมเจ้าหน้าที่ก็ต้องทำทุกอย่างเพื่อที่จะนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี” (มณีพิชัย)

สร้างการรับรู้ถึงโอกาสที่จะถูกดำเนินคดี ทำให้ผู้คุกคามทางเพศตระหนักรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เจ้าหน้าที่สามารถติดตามไปยังต้นตอของผู้คุกคามได้ แม้จะปิดบังข้อมูลของตนเอง

“การกระทำการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตเนี่ยมันมีโทษ แล้วก็มันสามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนจับกุมได้จริงนะครับ แล้วผลที่มันได้รับกับเรานั้นหรือผู้กระทำนั้น มันจะไม่คุ้มนะ” (มณีพิชัย)

“ไข่มั่นซ่อนตัวตนได้ แต่พี่ก็บอกเด็กตลอดนะว่าทุกการกระทำ ทุกอย่างย่อมมีร่องรอย ตำรวจเขาตามสืบได้จนถึงตัวคนทำ” (รจนา)

ปลูกฝังความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม วิธีการสร้างความมุงมองความคิดผิดชอบชั่วดีให้เกิดขึ้นกับเยาวชน โดยปลูกฝังในเรื่องการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

“เราต้องปลูกฝังให้เด็กเคารพตัวเอง แล้วก็รู้จักเคารพผู้อื่นด้วย เคารพในตัวเองก็คือ อันนี้ก็คือสิทธิของฉันทัน ฉันทันสามารถทำเรื่องนี้ได้ เคารพผู้อื่นคือไม่ทำสิ่งที่ไปกระทบความรู้สึก ความเดือดร้อนให้ผู้อื่น” (มโนราห์)

“เขาไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของคนอื่น การที่เขาส่งข้อความไปเพราะเขาไม่ได้ให้เกียรติคนนั้น ถ้าเขาคิดถึงความรู้สึกของคนอื่น เขาจะมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้น เขาอาจจะอายไหม เขาจะรับได้ไหม” (บุษบา)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการทำความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นผู้เคยผ่านการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต หรือยังคงมีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อยู่ ขณะทำการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นจึงใช้ข้อค้นพบที่ได้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบน

สำหรับแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นแนวทางซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายโดยมุ่งไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คุกคามทางเพศ โดยการทำลายความรู้สึกปลอดภัยในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการให้ผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีโอกาสตกเป็นเหยื่อได้ล่วงรู้ถึงกลวิธีในการคุกคามทางเพศ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด สร้างการรับรู้ถึงโอกาสที่ผู้คุกคามทางเพศมีโอกาสถูกดำเนินคดี สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ของ Manipakon (2010) เพื่อเปลี่ยนการรับรู้ใหม่จากเดิมซึ่งคิดว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไม่สามารถติดตามจับกุมได้ และอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแนวคิดของผู้คุกคามทางเพศได้เนื่องจากเมื่อผู้กระทำความผิดรับรู้ถึงผลเสียของการกระทำ และรู้สึกว่าการกระทำความผิดดังกล่าวไม่คุ้มค่ากับความเสี่ยงในการถูกดำเนินคดีที่ตนเองมีโอกาสจะได้รับ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะไม่กระทำความผิด (Witteck, 2017)

นอกจากนั้นข้อค้นพบจากประสบการณ์ของเยาวชนผู้มีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์การวิจัยยังแสดงถึงแนวทางการปรับพฤติกรรม โดยตัดสินใจยุติพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกสำนึกผิดต่อการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต โดยความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นจากการประจักษ์ชัดถึงผลเสียที่เกิดขึ้นกับการกระทำของตนเองที่มีต่อเหยื่อ และยอมรับว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เกินกว่าการควบคุมของตัวผู้คุกคามทางเพศ เมื่อประจักษ์ชัดแจ้งแล้วจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยระมัดระวังและเคารพในสิทธิของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่น ๆ ด้วย

ดังนั้นแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ควรเป็นรูปแบบการบูรณาการของทุกภาคส่วน ซึ่งเกี่ยวข้องกับเยาวชน ด้วยการจัดการปัญหาที่ต้นเหตุ นั่นคือการทำลายการรับรู้ความรู้สึกปลอดภัยในการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การกวดขันจับกุมโดยเจ้าหน้าที่สร้างการรับรู้โอกาสของผู้คุกคามทางเพศที่จะถูกดำเนินคดี และควรส่งเสริมด้วยวิธีการปลูกฝังจริยธรรมเกี่ยวกับความเคารพ และเห็นคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น ซึ่งสามารถสร้างให้กับเยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทุกคน โดยไม่จำเพาะว่าเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้คุกคามทางเพศ เพื่อยกระดับให้พื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ปลอดภัยต่อการคุกคามทางเพศ และปลูกฝังให้เยาวชนไทยเป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างมีคุณภาพสืบไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านมุมมองประสบการณ์ของเยาวชนผู้มีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยเป็นประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่ไม่รุนแรง จนถึงขั้นเป็นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ถูกลงโทษ จับกุม หรือเป็นข้อพิพาทที่ต้องตัดสินกันบนชั้นศาล ดังนั้นผลของการวิจัยจึงไม่สะท้อนไปยังลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดจากนักคุกคามทางเพศมืออาชีพที่สร้างผลกระทบต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศและเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นวงกว้าง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาเป็นองค์ความรู้ให้หน่วยงานซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักการศึกษา นักพัฒนาหลักสูตร นักจิตวิทยาพัฒนาการ เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาสร้างเป็นบทเรียน หลักสูตร หรือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการบรรจุลงในหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ เกิดความตระหนักในการเคารพสิทธิและความเท่าเทียมของมนุษย์ทั้งในโลกชีวิตจริงและพื้นที่บนโลกออนไลน์ เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรม การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และสร้างการรับรู้เท่าทันภัยคุกคามอันเกิดขึ้นมาจากการใช้งาน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยสะท้อนถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และพัฒนาหลักสูตรการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บนพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไว้เป็นหลักสูตรในขั้นตอนการผลิตบุคลากรด้านการดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคม เพื่อสร้างการรับรู้แก่ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถึงการเอาใจจริงเอาใจกับการป้องกันปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาประสบการณ์ของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในกลุ่มประชากรผู้ที่มีเพศสภาพที่หลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ครอบคลุมบุคคลทุกเพศ นอกจากนี้การศึกษาประสบการณ์ของนักคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีประสบการณ์การคุกคามที่เข้มข้น (Rich case) หรือมีความประสบการณ์การคุกคามทางเพศเป็นพิเศษ (Extreme case) จะนำไปสู่การสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศที่ครอบคลุมการคุกคามทางเพศในทุกมิติความรุนแรง

เอกสารอ้างอิง

- Aetsakun, S. (2017). *Introduction to Sociology*. Chulalongkorn University Press.
- Athiwet, S. (2014). Sexual Harassment on Social Network. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 7(3), 901-916. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/17887>
- Barak, A. (2005). Sexual Harassment on the Internet. *Social Science Computer Review*, 23(1), 77-92. <https://doi.org/10.1177/0894439304271540>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Chaichukun, Y. (2016). *Behavioral sciences from diverse perspectives*. Behavioral science research institute, Srinakharinwirot University.

- Cohen, A. K. (1955). *Delinquent Boys: The Culture of the Gang*. Free Press.
- Durkheim, E. (1984). *The Division of Labor in Society*. The Macmillan.
<https://mysocialbliss.com/wp-content/uploads/2020/11/Emile-Durkheim-W.-D.-Halls-Lewis-Coser-The-Division-of-Labour-in-Society-Contemporary-social-theory-19841.pdf>
- Elster, J. (1986). *Rational Choice*. New York University Press.
- Henry, N., & Powell, A. (2016). Technology-Facilitated Sexual Violence: A Literature Review of Empirical Research. *Trauma Violence Abuse, 19*(2), 195-208.
<https://doi.org/10.1177/1524838016650189>
- Keecharoen, P. (2020). Sexual Harassment in Thai Society. *Journal of Integrated Sciences, 10*(1), 33-53. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/citujournal/article/view/246820>
- Manipakon, P. (2010). *Criminology and Penology*. M.T.Press.
- Maniphak, K., & Loettomonsakun, U. (2019). Crime Victimization on the Internet: A Case of Cyber Bullying in the Form of Sexual Offenses in the Bangkok Metropolitan Area. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University, 11*(2). <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/article/download/233383/160230/789455>
- Manochai, A., Ayuwat, D., & Suthisa, C. (2011). Threat of Sexual Harassment Against Female Adolescents in Virtual Space Interaction. *Journal of Education Khon Kaen University, 34*(3-4), 133-145. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/50236>
- Morse, J. (2010). Simultaneous and Sequential Qualitative Mixed Method Designs. *Qualitative Inquiry, 16*(6), 483-491. <https://doi.org/10.1177/1077800410364741>
- Moustakas, C. E. (1994). *Phenomenological research methods*. Sage.
- National Statistical Office. (2022). *The 2022 Household survey on the use of information and communication technology (Quarter1)*. National Statistical Office of Thailand.
http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/ICT/Survey%20In%20Household/2022/full_report_q1_2022.pdf
- Nova, F. F., Rifat, M. D. R., Saha, P., Ahmed, S. I., & Guha, S. (2019). Online sexual harassment over anonymous social media in Bangladesh. *Paper presented at the Proceedings of the Tenth International Conference on Information and Communication Technologies and Development - ICTDX '19*. <https://doi.org/10.1145/3287098.3287107>
- Powell, A., Scott, A. J., & Henry, N. (2018). Digital harassment and abuse: Experiences of sexuality and gender minority adults. *European Journal of Criminology, 17*(2), 199-223.
<https://doi.org/10.1177/1477370818788006>

Reed, E., Wong, A., & Raj, A. (2019). Cyber Sexual Harassment: A Summary of Current Measures and Implications for Future Research. *Violence Against Women*.

<https://doi.org/10.1177/1077801219880959>

Schenk, S. (2008). Cyber-Sexual Harassment: The Development of the Cyber-Sexual Experiences Questionnaire. *McNair Scholars Journal*, 12(1), 81-91.

<https://scholarworks.gvsu.edu/mcnair/vol12/iss1/8/>

Sukhantawanit, A., & Surattanakawikun, P. (2019). *Man and society*. Kasetsart University.

Tanthaathiphanit, S. (2020). *A survey of the situation of Thai children and online threats 2020*.

Internet Foundation for the Development of Thailand.

https://inetfoundation.or.th/Welcome/media_download?id=158

Thipprathum, C., & Siriwong, P. (2015). Sexual Harassment in Heterosexual: Study for Grounded Theory. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 10(3), 105-113.

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/44829>

Wittek, R. (2013). *Rational Choice*. Sage. <http://doi.org/10.1093/obo/9780199756384-0070>

Zimbardo, P. G. (1969). The human choice: Individuation, reason, and order versus

deindividuation, impulse, and chaos. *Nebraska Symposium on Motivation*, 17, 237-307.

<https://stacks.stanford.edu/file/gk002bt7757/gk002bt7757.pdf>